

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
Західноукраїнського
національного університету
Микола ДИВАК
2026 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Шкварук Діни Григорівни
на тему «Розвиток економіко-екологічного потенціалу АПК регіону», поданої
на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні
відносини
за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини,
спеціалізація С1.01 Економіка**

ВИТЯГ

із протоколу засідання фахового семінару
кафедри міжнародної економіки
Західноукраїнського національного університету
від 4 червня 2026 р., протокол № 18

ПРИСУТНІ: завідувачка кафедри міжнародної економіки, д. е. н., професор Зварич І. Я.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Савельєв Є. В.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Куриляк В. Є.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Ліщинський І. О.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Лизун М. В.; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д.е.н., професор Надвиничний С. А.; доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу д.е.н., доцент Кривокульська Н. М.; директор Вінницького навчально-наукового інституту економіки, д.е.н., професор Погріщук Б.В. (науковий керівник); старший викладач кафедри міжнародної економіки, PhD Івашук О. В. аспіранти.

Голова фахового семінару: професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Куриляк Віталіна Євгенівна.

Науковий керівник: директор Вінницького навчально-наукового інституту економіки Західноукраїнського національного університету, д.е.н., професор Погріщук Борис Васильович.

Рецензенти: професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д.е.н., професор Надвиничний Сергій Анатолійович;

доцентка кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу д.е.н.
доцент Кривокульська Наталія Михайлівна.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційної роботи здобувача Шкварук Діни Григорівни на тему «Розвиток економіко-екологічного потенціалу АПК регіону», подану на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, спеціалізація С1.01 Економіка щодо її рекомендації до захисту.

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь здобувачки кафедри міжнародної економіки Шкварук Діни Григорівни про результати проведеного дослідження. Здобувачка обґрунтувала актуальність теми дисертаційної роботи, зазначила її мету та завдання, ознайомила присутніх зі структурою та основними положеннями, представила основні результати дослідження, розкрила наукову новизну, теоретичну та практичну цінність отриманих результатів.

2. Запитання до дисертантки

Дисертантці за змістом дисертації було задано ряд запитань, зокрема:

1) завідувачка кафедри міжнародної економіки, д.е.н., проф. Зварич І.Я.

Чим зумовлений Вами вибір Вінницької області як бази дослідження, і наскільки отримані результати можуть бути адаптовані на інші регіони України?

За якими критеріями та принципами Вами здійснювався відбір показників для побудови запропонованої моделі, і чим обґрунтовано використання апарату нечіткої логіки в межах даного дослідження?

2) професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д.е.н., проф. Надвиничний С.А.

Які, на Вашу думку, основні загрози на сучасному етапі стримують розвиток органічного виробництва і які заходи доцільно застосовувати для їх мінімізації?

Наскільки, на Вашу думку, зарубіжний досвід екологізації аграрного виробництва може бути реально адаптований до українських умов, зокрема в умовах воєнних та післявоєнних трансформацій?

3) доцентка кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д.е.н., доц. Кривокульська Н.М.

Чи могли б Ви конкретизувати, які саме суб'єкти державного та недержавного рівнів формують інституційне забезпечення розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону?

У чому, на Вашу думку, полягає практичний вплив результатів дисертаційного дослідження на формування регіональної політики розвитку АПК та які управлінські рішення можуть бути ухвалені на їх основі?

4) професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Савельєв Є. В.

Серед запропонованих Вами стратегічних напрямів розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону важливе місце посідає посилення експорту екологічно чистої продукції. Чи могли б Ви детальніше розкрити зміст цього напрямку, а також конкретизувати механізми його реалізації в сучасних умовах?

У контексті Вашого дослідження, яким чином зміна клімату трансформує

пріоритети розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону?

5) професорка кафедри міжнародної економіки, д.е.н., проф. Куриляк В.Є.

Які стратегічні напрями розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону, на Вашу думку, є пріоритетними в сучасних умовах?

Наскільки посилення експорту екологічно чистої продукції може виступати не лише економічним, а й стимулюючим чинником екологізації аграрного виробництва?

6) професорка кафедри міжнародної економіки, д.е.н., проф. Лизун М.В.

У межах запропонованої Вами квадрантної моделі оцінки економіко-екологічного потенціалу АПК регіону, сформовану показники X_1 , X_4 , чи могли б Ви конкретизувати, які саме показники були включені до кожного з рівнів моделі та чим був зумовлений їх вибір?

Який, на Вашу думку, агроекологічний кластер доцільно було б сформувати у Вінницькій області, та чи існують в Україні практики створення подібних кластерних утворень?

Дисертантка Шкварук Д.Г. дала вичерпні та ґрунтовні відповіді на поставлені запитання.

3. Висновок наукового керівника д.е.н., проф. Погріщук Б.В.

Науковий керівник, д.е.н., професор Погріщук Б. В. наголосив на актуальності теми дослідження та її практичному значенні, адже у сучасних трансформаційних умовах розвиток аграрного сектору дедалі більше залежить від здатності поєднувати економічну ефективність із дотриманням екологічних вимог і принципів раціонального природокористування, тоді як деградація земельних ресурсів, кліматична нестабільність та підвищення вимог до якості й безпечності продукції потребують формування нових підходів до управління ресурсним потенціалом регіону.

Науковий керівник зазначив, що в роботі вперше було розроблено та обґрунтовано квадрантну модель оцінки економіко-екологічного потенціалу АПК регіону на основі теорії нечіткої логіки, яка дає змогу отримувати більш об'єктивну і комплексну характеристику його функціонування. Запропонована модель дозволяє ідентифікувати сильні та слабкі сторони розвитку досліджуваної галузі, формувати достовірну інформаційну базу для прийняття управлінських рішень і визначення стратегічних орієнтирів ефективного використання та розвитку потенціалу в умовах економічної та політичної нестабільності.

Погріщук Б.В. підкреслив, що набули подальшого розвитку трактування поняття «економіко-екологічний потенціал», обґрунтування структури економіко-екологічного потенціалу та науково-методичні підходи до дослідження конкурентоспроможності АПК. Це дозволило поєднати аналіз виробничих, екологічних та макроекономічних показників із практичним прогнозуванням.

Науковий керівник зазначив, що практичне значення дисертаційної роботи, полягає у розробленні теоретико-методичних положень і прикладних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності використання економіко-

екологічного потенціалу АПК регіону в умовах сучасних викликів. Запропоновані методичні підходи до оцінки рівня розвитку потенціалу, зокрема із використанням елементів теорії нечіткої логіки, дають змогу об'єктивно аналізувати стан та динаміку функціонування АПК, ідентифікувати наявні резерви та дисбаланси. Отримані результати дослідження адаптовані до умов конкретного регіону дозволяють ефективніше планувати стратегічні напрями розвитку АПК, враховуючи як економічні, так і екологічні особливості регіонального середовища. Розроблені рекомендації можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування під час формування програм регіонального розвитку, а також керівниками агропідприємств – для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на гармонізацію економічних і екологічних чинників у господарській діяльності.

Загалом дисертаційна робота Шкварук Д.Г., виконана на належному науковому та прикладному рівні, має логічну структуру та логіку викладу матеріалу. Під час роботи над дослідженням авторка опрацювала велику кількість вітчизняної та іноземної наукової літератури. Робота за змістом, формою і назвою відповідає спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, спеціалізація С1.01 Економіка, вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44.

Рецензент професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, **д.е.н., професор Надвиничний С. А.** зазначив, що дисертаційна робота Шкварук Д.Г. на тему «Розвиток економіко-екологічного потенціалу АПК регіону» є актуальною. Адже, сучасний етап розвитку національної економіки характеризується посиленням впливу глобальних трансформаційних процесів, зокрема кліматичних змін, екологічних обмежень та зростанням вимог до забезпечення сталого розвитку. За таких умов на перший план виходить необхідність дослідження взаємодії економічних і екологічних факторів, що визначають довгострокову ефективність функціонування господарських систем.

Особливої наукової уваги потребує формування та розвиток економіко-екологічного потенціалу як інтегральної характеристики спроможності територіальних систем забезпечувати результативне використання ресурсів із дотриманням екологічних обмежень. Водночас наявність значного природно-ресурсного потенціалу не завжди супроводжується відповідним рівнем соціально-економічного розвитку, що свідчить про наявність дисбалансів у механізмах його реалізації та обмеженість існуючих підходів до оцінювання й управління.

У дисертації здійснено ґрунтовне теоретичне обґрунтування сутності економіко-екологічного потенціалу як складної багатокомпонентної системи. Поглиблено наукові підходи до трактування категорій «потенціал», «економічний потенціал» і «екологічний потенціал», що дало змогу сформулювати цілісну концепцію економіко-екологічного потенціалу з урахуванням сучасних викликів сталого розвитку. Обґрунтованість отриманих результатів забезпечується

застосуванням міждисциплінарного підходу, який інтегрує положення економічної теорії, екологічної та регіональної економіки, теорії сталого розвитку й сучасних концепцій управління ресурсами. Це дозволило розглядати економіко-екологічний потенціал як динамічну систему взаємодії економічних, екологічних, інституційних і соціальних чинників.

Важливим науковим результатом є розроблення квадрантівної моделі оцінювання економіко-екологічного потенціалу АПК регіону, що базується на використанні інструментарію нечіткої логіки. Запропонована модель передбачає групування показників за економічними, екологічними, регіональними та зовнішніми блоками, що забезпечує комплексне відображення багатовимірної природи досліджуваного явища. Її застосування дозволяє здійснювати інтегральну оцінку рівня розвитку потенціалу, ідентифікувати структурні дисбаланси та підвищує обґрунтованість управлінських рішень щодо його ефективного використання.

Теоретичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у розвитку науково-методичних засад формування та оцінки економіко-екологічного потенціалу АПК регіону в умовах сучасних трансформаційних процесів. У роботі здійснено подальший розвиток категоріального апарату економічної науки шляхом уточнення сутності поняття «економіко-екологічний потенціал АПК регіону», що розглядається як інтегральна характеристика можливостей ефективного використання ресурсів із забезпеченням екологічної стійкості. Теоретичну цінність становить також удосконалення структури даного потенціалу шляхом включення інституційного та інформаційного компонентів, що дозволяє більш повно враховувати сучасні умови функціонування АПК. Важливим внеском у розвиток економічної науки є систематизація методичних підходів до оцінювання економіко-екологічного потенціалу та обґрунтування комплексного підходу, який базується на формуванні багаторівневої системи показників.

Рецензент відзначив кілька недоліків дисертаційного дослідження, а саме:

1. У роботі, доцільно було б узагальнити категоріальний апарат дослідження в частині трактування базових понять, що характеризують розвиток агропромислового комплексу регіону, його ресурсне забезпечення та екологічні умови функціонування.

2. Окремі запропоновані автором стратегічні напрями розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону мають вагоме практичне значення, проте потребують подальшої конкретизації щодо механізмів реалізації, інституційного забезпечення та фінансових інструментів їх впровадження.

3. Підрозділ 3.1, присвячений зарубіжному досвіду, містить корисні узагальнення щодо розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК, однак для посилення прикладного значення дисертації бажано було б більш предметно показати, які саме елементи цих практик можуть бути адаптовані до українських умов, а які потребують інституційної або фінансової модифікації.

Зазначені зауваження мають переважно уточнювальний і дискусійний

характер, не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи та не впливають на її наукову цінність, теоретичну обґрунтованість і практичну значущість.

Рецензентка доцентка кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, **д.е.н. доц. Кривокульська Н. М.** зазначила, що актуальність теми дослідження не викликає сумніву, адже сучасні трансформаційні процеси в економічній і соціальній сферах, посилення екологічних викликів та потреба у забезпеченні сталого розвитку територій актуалізують необхідність розвитку економіко-екологічного потенціалу агропромислового комплексу регіону. В умовах глобалізації особливого значення набувають питання підвищення конкурентоспроможності регіонального АПК на міжнародних ринках, дотримання екологічних вимог та інтеграції агропромислового комплексу у глобальні економічні процеси. Водночас інтенсивне використання природних ресурсів, деградація ґрунтів і зростання антропогенного навантаження на довкілля посилюють потребу в переході до екологічно збалансованих моделей розвитку агропромислового виробництва. У цьому контексті особливого значення набуває ефективне використання економіко-екологічного потенціалу АПК, що передбачає поєднання економічної ефективності з екологічною безпекою, раціональним природокористуванням та впровадженням інноваційних технологій.

В умовах воєнних викликів і повоєнного відновлення економіки України питання ефективного використання ресурсного потенціалу регіонів, збереження природного капіталу та зміцнення конкурентоспроможності АПК набувають стратегічного значення. Саме це обумовлює необхідність наукового обґрунтування напрямів розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону як важливого чинника забезпечення його стійкості, адаптивності та довгострокового розвитку.

Дисертація є цілісним і завершеним науковим дослідженням, структура якого відповідає вимогам до кваліфікаційних праць такого рівня та логічно узгоджується з поставленою метою і завданнями. У роботі обґрунтовано теоретико-методичні засади розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону, уточнено зміст і структуру цієї категорії, систематизовано підходи до її оцінювання та визначено особливості інституційного забезпечення.

У дисертації здійснено комплексний аналіз сучасного стану економіко-екологічного потенціалу АПК Вінницької області, виявлено основні чинники його розвитку, побудовано відповідні аналітичні та прогностичні моделі, а також обґрунтовано стратегічні пріоритети його активізації. Одержані результати є науково обґрунтованими, достовірними та мають практичну цінність, що підтверджується їх апробацією і впровадженням. Дисертаційна робота відповідає критеріям завершеної наукової кваліфікаційної праці.

Разом із тим, дисертаційна робота містить окремі положення, які доцільно було б уточнити або поглибити, а саме:

1. На рис. 1.6 наведено схематичне зображення основних напрямів інституційного забезпечення економіко-екологічного потенціалу АПК регіону.

Представлений рисунок є інформативним, однак його побудова характеризується методологічною невпорядкованістю. Зокрема, поряд із напрямками інституційного забезпечення на рисунку одночасно відображено інструменти регулювання (правові, програмно-цільові, економічні), а також суб'єктний склад (органи місцевого самоврядування, наукові установи) без їх належного структурного розмежування. Це знижує методологічну чіткість та логіко-структурну узгодженість представленої на рис. 1.6. інформації.

2. Підрозділ 2.3 відзначається логічною послідовністю викладення матеріалу та використанням економіко-статистичних методів для обґрунтування отриманих результатів. Зокрема, побудована лінійна багатофакторна регресійна модель дозволяє виявити ключові фактори впливу на обсяг експорту продукції АПК Вінницької області та оцінити тісноту взаємозв'язку. Водночас, прогнозні оцінки, здійснені на основі методу лінійного тренду та екстраполяції середніх темпів зростання, за умови врахування можливого впливу зовнішніх чинників, зокрема макроекономічної нестабільності, воєнних ризиків та змін державної політики, дали б змогу підвищити рівень наукової обґрунтованості, достовірності та практичної значущості отриманих результатів.

3. Концептуальна модель стратегічних пріоритетів розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК Вінницької області, подана на рис. 3.8, є структурованою та відображає взаємозв'язок між оцінкою рівня розвитку економіко-екологічного потенціалу, стратегічними цілями та пріоритетами його розвитку. Водночас, вона потребує подальшого структурно-логічного доповнення. Зокрема, доцільною є конкретизація результативного блоку шляхом визначення очікуваних результатів (підвищення екологічності продукції АПК, зростання обсягів її експорту, зниження екологічного навантаження на довкілля регіону тощо), а також включення індикаторів оцінювання ефективності реалізації стратегічних пріоритетів (рівень викидів в атмосферу, частка органічної продукції, кількість сертифікованих виробників тощо). Крім того, запропонована модель не відображає суб'єктного складу та інструментів реалізації визначених стратегічних пріоритетів, що обмежує її прикладну цінність.

4. Представлена на рис. 3.9 схема процесу реалізації бренду «EcoVinnytsia» відображає основні етапи його формування, однак потребує структурно-логічного впорядкування. Зокрема, доцільним є її доповнення відображенням суб'єктного складу реалізації кожного етапу, результативних характеристик (очікуваних результатів), а також індикаторів оцінювання ефективності. Крім того, схема має лінійний характер і не враховує механізмів зворотного зв'язку та коригування управлінських рішень, що є важливим у контексті забезпечення адаптивності процесу реалізації бренду «EcoVinnytsia» до змін зовнішнього середовища.

Зазначені зауваження не зменшують загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, а лише вказують на складність досліджуваної проблематики та можуть слугувати орієнтиром подальших наукових розвідок.

В обговоренні дисертаційного дослідження також взяли участь д.е.н., проф.

Савельєв Є. В.; д.е.н., професор Куриляк В. Є.; д.е.н., професор Лизун М. В., які зазначили, що дисертаційна робота здобувачки Шкварук Д.Г. виконана на актуальну тему. Учасники обговорення відмітили теоретичну і практичну цінність результатів проведеного дослідження. Робота відзначається необхідним рівнем наукової новизни, при цьому всі положення, представлені автором, розроблені самостійно та є достатньою мірою обґрунтованими, емпірично підтвердженими. Наукові досягнення здобувачки апробовані на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, опубліковані у фахових виданнях та доведені до рівня практичного використання, що підтверджено відповідними довідками про впровадження результатів дослідження.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

ПОСТАНОВИЛИ: Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Шкварук Діни Григорівни на тему «Розвиток економіко-екологічного потенціалу АПК регіону» поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, спеціалізація С1.01 Економіка, галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація, як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації, та пропонувати Вченій раді університету затвердити висновок фахового семінару.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету

Агропромисловий комплекс є однією з основних галузей національної економіки України, що визначає продовольчу безпеку держави, забезпечує валютні надходження та створює базу для соціально-економічного розвитку регіонів. Однак глобальні тенденції сьогодення, зокрема посилення кліматичних змін, зростання попиту на екологічно чисту продукцію та ускладнення умов господарювання у воєнний період, висувають нові вимоги до функціонування аграрного сектору.

Успішність функціонування будь-якої територіальної соціально-економічної системи, дедалі більше залежить не лише від економічних ресурсів, але й від екологічної стійкості природного середовища. Надмірна експлуатація ґрунтів, деградація природних ресурсів і накопичення агровідходів створюють додаткові ризики для екологічної безпеки та конкурентоспроможності аграрної продукції. У цих умовах формування та розвиток економіко-екологічного потенціалу стає основою забезпечення довгострокової ефективності аграрного виробництва та його адаптації до сучасних викликів.

Особливої актуальності дослідження економіко-екологічного потенціалу набуває на регіональному рівні, оскільки саме регіони характеризуються різними природно-кліматичними умовами, ресурсним забезпеченням, рівнем

інфраструктурного розвитку та спеціалізацією аграрного виробництва. Поєднання економічних і екологічних чинників у межах регіону дозволяє виробити комплексні моделі управління АПК, які забезпечуватимуть його стійкість навіть за умов воєнно-політичної нестабільності, руйнування логістичних ланцюгів і зниження інвестиційної активності.

Необхідність наукового обґрунтування розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону визначається потребою підвищення ефективності використання ресурсів, зміцнення експортних позицій України, гармонізації з європейськими екологічними стандартами та досягнення цілей сталого розвитку. Саме це й зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Дисертаційна робота є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема окремі результати дисертаційного дослідження відображаються у процесі участі автора у виконанні науково-дослідної теми «Соціально-економічні імперативи циркулярної економіки в умовах війни та післявоєнного відновлення України» (державна реєстрація № 0126U002210, 2026-2028 рр.), у межах якої здійснюється дослідження проблем формування та розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону та є складовою частиною науково-дослідної теми: «Удосконалення інноваційного розвитку підприємства» (державна реєстрація № 0125U001359, 2025-2026 рр.). У межах цього дослідження автором розвинуто науково-методичні засади оцінювання та стратегічного управління розвитком економіко-екологічного потенціалу.

Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження.

Метою дисертаційного дослідження є наукове обґрунтування теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону з урахуванням сучасних нестабільних умов.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких ***завдань***:

– розкрити теоретичну сутність та значення економіко-екологічного потенціалу, проаналізувати еволюцію наукових підходів до трактування даного поняття та виокремити основні складові його структури;

– узагальнити та систематизувати методичні підходи до оцінювання економіко-екологічного потенціалу регіонального розвитку, виокремивши їх переваги, недоліки та можливості практичного застосування, запропонувати систему показників оцінювання рівня розвитку економіко-екологічного потенціалу з врахуванням особливостей досліджуваної галузі;

– дослідити інституційне забезпечення розвитку економіко-екологічного потенціалу регіону та визначити практичні механізми підвищення ефективності його використання;

– визначити вплив природно-економічних чинників на розвиток економіко-екологічного потенціалу регіону та обґрунтувати можливості раціонального використання ресурсів з урахуванням специфіки Вінницької області;

– оцінити сучасний стан формування та розвитку економіко-екологічного

потенціалу АПК Вінницької області, проаналізувати динаміку його основних показників та обґрунтувати їх вплив на формування економіко-екологічного потенціалу регіону;

– здійснити аналіз конкурентоспроможності АПК Вінницької області, дослідити експортно-імпортну діяльність та розвиток органічного сектору, провести SWOT- та кореляційно-регресійний аналіз з метою прогнозування подальшого розвитку регіону;

– дослідити вітчизняний і зарубіжний досвід розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК, обґрунтувати найбільш ефективні моделі реалізації даного потенціалу та визначити можливості його адаптації до українських умов;

– розробити квадрантну модель оцінки рівня економіко-екологічного потенціалу АПК регіону, базуючись на теорії нечіткої логіки;

– обґрунтувати стратегічні пріоритети розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону.

Об'єктом дослідження є процеси формування та розвитку економіко-екологічного потенціалу агропромислового комплексу регіону.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та прикладних аспектів розвитку економіко-екологічного потенціалу агропромислового комплексу регіону.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження стали фундаментальні положення економічної теорії, сучасні концепції сталого розвитку, екологічної та регіональної економіки, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені проблемам формування, оцінювання та активізації економіко-екологічного потенціалу агропромислового комплексу.

У процесі роботи використано такі основні методи дослідження: аналізу та синтезу – для розкриття сутності економіко-екологічного потенціалу та дослідження його структури, складових і взаємозв'язків; абстрактно-логічний – для теоретичного узагальнення, формування наукових висновків і побудови категоріально-понятійного апарату; історичний – для вивчення еволюції розвитку агропромислового комплексу регіону та закономірностей формування його економіко-екологічного потенціалу; економіко-статистичний – для оцінки сучасного стану та динаміки розвитку сільського господарства, виявлення тенденцій у виробництві продукції рослинництва й тваринництва, а також екологічних показників діяльності регіону; експертних оцінок – при обґрунтуванні системи показників для оцінювання рівня розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону; графічний – для наочного відображення динаміки розвитку галузі, структури виробництва; порівняння та узагальнення – при зіставленні економічних і екологічних показників розвитку АПК на рівні Вінницької області та України загалом; SWOT-аналіз – для вивчення сильних і слабких сторін регіону у поєднанні з можливостями та загрозами органічного виробництва; економіко-математичного моделювання – для розроблення методичного підходу до оцінювання рівня економіко-екологічного потенціалу,

зокрема із використанням елементів теорії нечіткої логіки та для побудови прогностичної моделі розвитку експорту агропромислової продукції регіону; системного аналізу – для визначення стратегічних напрямів розвитку та формування рекомендацій щодо підвищення ефективності використання економіко-екологічного потенціалу АПК регіону.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад і розробці науково-практичних рекомендацій щодо розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону в умовах сучасних соціально-економічних викликів.

Основні положення теоретико-методологічних та практичних результатів дисертаційного дослідження, що містять наукову новизну, полягають у наступному:

вперше:

– розроблено квадрантну модель оцінки рівня економіко-екологічного потенціалу АПК регіону на основі застосування теорії нечіткої логіки, яка дає змогу отримувати більш об'єктивну і комплексну характеристику його функціонування. Запропонована модель дозволяє ідентифікувати сильні та слабкі сторони розвитку досліджуваної галузі, формувати достовірну інформаційну базу для прийняття управлінських рішень і визначення стратегічних орієнтирів ефективного використання та розвитку потенціалу в умовах економічної та політичної нестабільності;

удосконалено:

– концептуальну модель стратегічних пріоритетів розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК Вінницької області, яка відображає логічну послідовність дій від оцінки поточного стану потенціалу до формування його стратегічних орієнтирів (модернізацію агровиробництва, раціональне використання природно-ресурсної бази, формування «зеленої» інфраструктури, розвиток брендингу екологічно чистої продукції, створення агроекологічних кластерів і цифровізацію екологічного моніторингу та управління). На відміну від існуючих підходів, запропонована модель забезпечує комплексне узгодження економічних та екологічних інтересів, що сприяє ефективному використанню ресурсів і підвищенню конкурентоспроможності регіону;

– систему показників оцінювання стану економіко-екологічного потенціалу АПК регіону, яка, на відміну від існуючих підходів, поєднує кількісні та якісні показники, а також враховує специфічні особливості функціонування досліджуваної галузі. Це забезпечує можливість більш повного виявлення дисбалансів у розвитку окремих складових економіко-екологічного потенціалу та формування практичних рекомендацій щодо їх усунення й подальшої активізації розвитку АПК регіону;

– підходи до визначення векторів розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону на основі узагальнення міжнародного досвіду екологізації

аграрного виробництва та його адаптації до умов функціонування АПК України. Запропонований підхід передбачає використання триплексної моделі взаємодії «економіка – екологія – соціум», що забезпечує узгодження економічних та екологічних інтересів розвитку, активізацію впровадження інноваційних технологій та підвищення ефективності використання економіко-екологічного потенціалу АПК регіону.

набули подальшого розвитку:

– трактування поняття «економіко-екологічний потенціал», яке, на відміну від існуючих підходів, розглянуто як оптимальне поєднання і використання наявних можливостей, здатностей та ресурсів за певних сприятливих умов для забезпечення стійкого економічного розвитку та підтримки екологічної безпеки;

– обґрунтування структури економіко-екологічного потенціалу, особливістю якого, на відміну від існуючих, є виокремлення не лише основних складових елементів, але й врахування впливу інституційного та інформаційного забезпечення, що забезпечує комплексне відображення взаємозв'язків економічних, екологічних і соціальних чинників;

– науково-методичні підходи до дослідження конкурентоспроможності АПК, у межах яких використання кореляційно-регресійного аналізу дозволило ідентифікувати основні фактори впливу на обсяги експорту продукції та обґрунтувати економіко-математичну модель їх прогнозування. Це дозволило поєднати аналіз виробничих, екологічних та макроекономічних показників із практичним прогнозуванням, що підвищує прикладне значення результатів для регіональної аграрної політики.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Дисертаційна робота Шкварук Д.Г. характеризується високим рівнем обґрунтованості наукових положень, що забезпечується системним підходом до вивчення проблематики розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону та ґрунтується на поглибленому аналізі фундаментальних теоретичних концепцій вітчизняних і зарубіжних науковців у даній галузі.

Теоретико-методична база дослідження сформована на основі детального вивчення наукового доробку провідних учених, що дозволило виявити дискусійні питання у вивченні розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону та обґрунтувати авторський підхід до розв'язання виявлених проблем. Достовірність наукових висновків підтверджується узгодженістю теоретичних положень із результатами проведених аналітичних та економіко-математичних досліджень, відтворюваністю отриманих моделей та їх відповідністю сучасним науковим підходам до дослідження проблем регіонального розвитку, екологізації аграрного виробництва та підвищення конкурентоспроможності АПК. Запропоновані у дисертаційній роботі рекомендації ґрунтуються на результатах комплексного аналізу сучасного стану функціонування АПК регіону, враховують міжнародний досвід розвитку економіко-екологічного потенціалу та відповідають стратегічним

пріоритетам сталого розвитку.

Комплексність використаних методів дослідження, репрезентативність інформаційної бази та узгодженість теоретичних і прикладних результатів забезпечують наукову валідність одержаних результатів та їх практичну значущість для формування ефективної регіональної політики розвитку АПК, підвищення рівня його конкурентоспроможності та раціонального використання економіко-екологічного потенціалу регіону.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у розробленні теоретико-методичних положень і прикладних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності використання економіко-екологічного потенціалу АПК регіону в умовах сучасних викликів. Запропоновані автором методичні підходи до оцінки рівня розвитку потенціалу, зокрема із використанням елементів теорії нечіткої логіки, дають змогу об'єктивно аналізувати стан та динаміку функціонування АПК, ідентифікувати наявні резерви та дисбаланси. Отримані результати дослідження адаптовані до умов конкретного регіону дозволяють ефективніше планувати стратегічні напрями розвитку АПК, враховуючи як економічні, так і екологічні особливості регіонального середовища. Розроблені в межах дисертаційного дослідження рекомендації можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування під час формування програм регіонального розвитку.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у 25 наукових публікаціях, з них: 1 стаття у міжнародному науковому виданні, 11 статей у наукових фахових виданнях України, 3 з яких одноосібні, 13 наукових публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації. Загальний обсяг опублікованих праць становить 10,1 д.а. (6,3 д.а. належить особисто автору).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Стаття у міжнародному періодичному виданні:

1. Shkvaruk D., Donchak L., Sysoieva I., Pushkar M., Pukas A., Melnyk A., Nazarova I. A Methodical Approach to Assessing the Level of Economic and Ecological Potential of the Agricultural Sector of the Region Based on Fuzzy Logic. Library Progress International. 2024. Vol.44. No.3. P.12733-12747. (міжнародний науковий журнал). (0,8 др. арк., особистий внесок автора 0,2 др. арк. – розробка методу оцінювання стану розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК регіону). URL: <https://bpsajournals.com/library-science/index.php/journal/article/view/2632/1732>

Статті у наукових фахових виданнях:

2. Дончак Л.Г., Шкварук Д.Г. Визначення сутності та структурних елементів економічного потенціалу регіону. Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічні науки. 2022. №1. С. 233-237. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/1240/1264> DOI:

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-39> (0,5 друк. арк., особистий внесок 0,3 друк. арк. – обгрунтовано структурні компоненти економічного потенціалу регіону).

3. Шкварук Д.Г., Дончак Л.Г. Рівневі підходи до трактування поняття економічний потенціал. Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічні науки. 2023. №1. С. 99-103. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/699/714>. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-14> (0,5 друк. арк., особистий внесок 0,3 друк. арк. – запропоновано рівневі підходи до трактування поняття економічний потенціал).

4. Шкварук Д.Г. Показники оцінювання економіко-екологічного потенціалу АПК регіону. Економіка та суспільство. 2023. №53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2627> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-20> (0,6 друк. арк.).

5. Шкварук Д.Г. Закордонний досвід розвитку еколого-економічного потенціалу АПК (на прикладі США). Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічні науки. 2023. №3. С. 110-113. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/566/579> DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-318-3-15> (0,5 друк. арк.).

6. Погіршук Б.В., Шкварук Д.Г. Основні природно-економічні чинники розвитку економіко-екологічного потенціалу регіону. Інфраструктура ринку. № 74. 2023. С. 63-68. URL: <http://www.market-infr.od.ua/journals/2023.pdf> DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct74-12> (0,6 друк. арк., особистий внесок 0,3 друк. арк. – обгрунтовано природно-економічні чинники розвитку економіко-екологічного потенціалу).

7. Шкварук Д.Г., Дончак Л.Г. Зелені фінанси: теоретичний аспект та особливості функціонування в Україні. Вісник Хмельницького національного університету. Серія Економічні науки. 2024. №1. С. 123-127. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/23/21>. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-21> (0,5 друк. арк., особистий внесок 0,3 друк. арк. – досліджено поняття «зелені фінанси» як важливий інструмент екології та сталого розвитку).

8. Шкварук Д.Г. Аналіз природних ресурсів як чинника розвитку економіко-екологічного потенціалу регіону. Вісник соціально-економічних досліджень. 2024. №1. С. 47-56. URL: <http://vsed.oneu.edu.ua/collections/2024/88-89/pdf/47-56.pdf> DOI: [https://doi.org/10.33987/vsed.1-2\(88-89\).2024.47-56](https://doi.org/10.33987/vsed.1-2(88-89).2024.47-56) (0,7 друк. арк.).

9. Дончак Л.Г., Шкварук Д.Г. Сучасний стан та перспективи розвитку сільського господарства Вінницької області. Економіка АПК. 2024. № 2. Том 31. С. 23-31. URL: https://eaprk.com.ua/web/uploads/pdf/31_2_2024-23-31.pdf (1 друк. арк., особистий внесок 0,5 друк. арк. – досліджено структуру виробництва та показники ефективності сільського господарства).

10. Дончак Л.Г., Шкварук Д.Г. Проблеми та перспективи впровадження

екологічних інновацій у бізнесі. MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS». 2024. №1. С. 33-40. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-11-4>. (0,7 друк. арк., особистий внесок 0,4 друк. арк. – досліджено основні чинники, що ставлять під загрозу екологічну стійкість бізнес-середовища).

11. Шкварук Д.Г., Захарчук О.Ю. Напрями активізації економіко-екологічного потенціалу агропромислового комплексу регіону. Економіка та суспільство. 2025. № 72. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5764/5706>. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-101> (0,5 друк. арк., особистий внесок 0,3 друк. арк. – запропоновано основні напрями активізації економіко-екологічно потенціалу АПК регіону).

12. Дончак Л.Г., Шкварук Д.Г. Вплив екологічного маркування на споживчі переваги та якість продукції. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences. 2025. №1(338). С. 285-289. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/1503/1535>. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-42> (0,6 друк. арк., особистий внесок 0,3 друк. арк. – обґрунтовано впливу інституційних та маркетингових механізмів на розвиток економіко-екологічного потенціалу АПК регіону).

Публікації за матеріалами конференцій:

13. Дончак Л.Г., Шкварук Д.Г. Економічний потенціал підприємства: сутність та основні його складові. Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. м. Вінниця, 25 лютого 2022 р. Вінниця, ВНТУ. 2022. С.645-647. (0,2 друк. арк., особистий внесок 0,1 друк. арк. – обґрунтовано значення таких понять як «потенціал» та «економічний потенціал»).

14. Дончак Л.Г., Шкварук Д.Г. Фінансове забезпечення органічного виробництва в аграрному секторі економіки. Органічне виробництво і продовольча безпека: збірник праць учасників X Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю Поліського національного університету. Житомир, 21-22 квітня 2022. Житомир, 2022. С. 251-254. (0,2 друк. арк., особистий внесок 0,1 друк. арк. – обґрунтовано шляхи підтримка виробників органічної продукції органами місцевого самоврядування).

15. Дончак Л.Г., Шкварук Д.Г. Сталий розвиток регіону в контексті використання його економічного потенціалу. Авіація, промисловість, суспільство: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кременчук, 12 травня 2022 р. Кременчук, 2022. С. 811-814. (0,2 друк. арк., особистий внесок 0,1 друк. арк. – розглянуто напрями оцінки економічного потенціалу залежно від різних сфер регіонального управління).

16. Дончак Л.Г., Шкварук Д.Г. Потенціал регіону як основа його розвитку. Економіко-правові дискусії: матеріал III Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. Студентів, аспірантів та науковців, м. Кропивницький, 30 березня 2022 р.,

Кропивницький, 2022. С. 19-21. (0,2 друк. арк., особистий внесок 0,1 друк. арк. – досліджено сутність поняття потенціал регіону).

17. Шкварук Д.Г., Дончак Л.Г. Сутність та розвиток біоекономіки в Україні. Сучасні тенденції розвитку економіки та обліку: наукові горизонти: збірник тез Всеукр. наук.-практ. конф. м. Луцьк, 23 березня 2023 р., Луцьк, 2023. С. 199-202. (0,2 друк. арк., особистий внесок 0,1 друк. арк. – обґрунтовано напрями зростання економіки, які засновані на біологічному виробництві та використанні інновацій для підвищення конкурентоспроможності регіону).

18. Шкварук Д.Г., Дончак Л.Г. Формування сучасної системи управління підприємствами АПК на екологічній основі. Концептуальні засади формування ефективних механізмів менеджменту та логістики в агропродовольчій сфері: матеріали II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. м. Умань, 23 березня 2023 р., Умань, 2023. С. 111-114. (0,2 друк. арк., особистий внесок 0,1 друк. арк. – досліджено екологічну основу управління підприємствами АПК.).

19. Шкварук Д.Г., Дончак Л.Г. Правові особливості екологізації аграрного сектору економіки. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу: матеріали IV Всеукр. наук. конф. м. Хмельницький, 17 квітня 2023 р., Хмельницький, 2023. С. 245-248. (0,2 друк. арк., особистий внесок 0,1 друк. арк. – запропоновано напрями екологізації агропромислового комплексу).

20. Шкварук Д.Г. Інноваційні фінансові інструменти для стимулювання зелених технологій та екологічно відповідальних практик. Сталий розвиток ЄС – кращі практики для України: матеріали Інтернет-конф. м. Львів, 22 лют. 2024 р. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2024. С. 201-206. (0,2 друк. арк.).

21. Шкварук Д.Г. Особливості застосування зелених фінансів в Україні. Сучасні пріоритети розвитку науки та суспільства: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. м. Вінниця, 11-12 квітн: у 2-х т.Т.1.Ч.1. 2024 р. Вінниця. 2024. С.180-182. (0,2 друк. арк.).

22. Шкварук Д.Г. Стимулювання розвитку зелених технологій для сприяння сталого економічного зростання регіону. Актуальні питання розвитку економіки: світові та національні аспекти: матеріали II Міжн. наук.-практ. конф. м. Умань, 21 травн. 2024 р. Умань, 2024. С. 39-32. (0,2 друк. арк.).

23. Шкварук Д.Г., Дончак Л.Г. Природні ресурси в системі стратегій сталого регіонального розвитку. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи Дмитра Мусійовича Фесенка. м. Полтава, 25 бер. 2025 р. Полтава, 2025. С. 986-988. (0,2 друк. арк., особистий внесок 0,1 друк. арк. – запропоновано актуальні напрями ефективного використання природних ресурсів).

24. Шкварук Д.Г., Дончак Л.Г. Пріоритети розвитку економіко екологічного потенціалу АПК регіону в умовах сталого розвитку. Сучасні тенденції розвитку

економіки та обліку: наукові горизонти: збір. тез Всеукр. наук.-практ. конф. м. Дрогобич, 27 бер. 2025 р. Дрогобич: ДВНЗ «ДонНТУ», 2025. С. 156-159. (0,2 друк. арк., особистий внесок 0,1 друк. арк. – обґрунтовано пріоритети розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК).

25. Дончак Л.Г., Шкварук Д.Г. Правова підтримка екологічної сертифікації та маркування сільськогосподарської продукції як чинник розвитку економіко-екологічного потенціалу АПК. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу: матер.VI Всеукр. наук. конф. м. Хмельницький 17 квітн. 2025 р. Хмельницький, 2025. С.62-66. (0,2 друк. арк., особистий внесок 0,1 друк. арк. – обґрунтовано правовий механізм екологічної сертифікації сільськогосподарської продукції).

Апробація матеріалів дисертації

Основні положення та результати дослідження, що викладені в дисертаційній роботі, доповідалися, обговорювалися й отримали схвальні відгуки на дев'яти міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях з міжнародною участю, в тому числі: «Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні (м. Вінниця, 25 лютого 2022 р.); «Органічне виробництво і продовольча безпека» (м. Житомир, 21-22 квітня 2022 р.); «Авіація, промисловість, суспільство» (м. Кременчук, 12 травня 2022 р.); «Економіко-правові дискусії» (м. Кропивницький, 30 березня 2022 р.); «Сучасні тенденції розвитку економіки та обліку: наукові горизонти» (м. Луцьк, 23 березня 2023 р.); «Концептуальні засади формування ефективних механізмів менеджменту та логістики в агропродовольчій сфері» (м. Умань, 23 березня 2023 р.); «Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу» (м. Хмельницький, 17 квітня 2023 р.); «Сталий розвиток ЄС – кращі практики для України» (м. Львів, 22 лютого 2024 р.); «Сучасні пріоритети розвитку науки та суспільства» (м. Вінниця, 11-12 квітня 2024 р.); «Актуальні питання розвитку економіки: світові та національні аспекти» (м. Умань, 21 травня 2024 р.); «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» (м. Полтава, 25 березня 2025 р.); «Сучасні тенденції розвитку економіки та обліку: наукові горизонти» (м. Дробович, 27 березня 2025 р.); «Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу» (м. Хмельницький 17 квітня 2025 р.).

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертацію написано у науковому стилі діловою українською мовою. Вона характеризується цілісністю, змістовною довершеністю, логічністю розгляду питань, точністю викладення спеціальної термінології, лаконічністю викладу та об'єктивністю подання матеріалів дослідження.

Відповідність дисертації нормативно встановленим вимогам та можливість подання до захисту

Враховуючи актуальність теми дисертаційної роботи, обґрунтованість здобутих результатів, наукову новизну і прикладну цінність виконаних розробок,

повноту представлення матеріалів дисертації у наукових публікаціях, що узгоджуються з вимогами «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами від 21.03.2022р. № 341) та напряму наукового дослідження освітньо-наукової програми ЗУНУ, структурний підрозділ рекомендує подати дисертаційну роботу Шкварук Діни Григорівни на тему «Розвиток економіко-екологічного потенціалу АПК регіону» на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, спеціалізація С1.01 Економіка до захисту в разову спеціалізовану вчену раду.

У результаті розгляду дисертації Шкварук Діни Григорівни та повноти публікації основних результатів дослідження.

УХВАЛИЛИ:

1. Пропонувати Вченій раді університету затвердити такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова разової спеціалізованої вченої ради:

докторка економічних наук, професорка Зварич Ірина Ярославівна, завідувачка кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету.

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор Надвиничний Сергій Анатолійович, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету,

докторка економічних наук, доцент Кривокульська Наталія Михайлівна, доцентка кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету.

Опоненти:

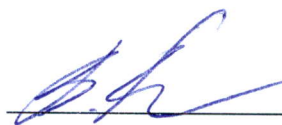
доктор економічних наук, професор Шпикуляк Олександр Григорович, учений секретар Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» Національної академії аграрних наук України,

кандидатка економічних наук, доцент Христенко Ольга Андріївна, завідувачка кафедри економіки підприємств Миколаївський національний аграрний університет.

2. Рекомендувати новоствореній разовій спеціалізованій вченій раді прийняти дисертаційну роботу до захисту.

Головуюча на засіданні

професорка кафедри міжнародної економіки, д. е. н, професор

Віталіна КУРИЛЯК